

PJESMA NAD PJESMAMA

Prvi stavak dolazi da pripiše autorstvo knjige Solomonu. Nju je, zacijelo, mogao napisati Solomon, jer spominjanje Tirce i Jerusalema u 6:4 jasno naznačuje vrijeme 10. st. pr. n. e.

Nekoć su ljudi Pjesmu nad pjesmama motrili kao alegoriju ljubavi između Boga i Israila, ili između Isusa Krista i njegove zajednice, ili između Krista i njegove duše. Međutim, Novi zavjet danas donosi navode iz tog sadržaja ili, čak, aludira na Pjesmu nad pjesmama. Stoga je dvojbeno da li su ova tumačenja (dok kojiput sežu do same duše) objektivno punovažna. Izuzetan opis ljubavi u 8:6–7 izražava prisjećanje na opise mudrosti koja se pronalazi u Izrekama 1–9 i knjizi o Jobu 28. To pokazuje da Pjesma nad pjesmama pripada biblijskoj mudroslovnoj književnosti i predstavlja mudroslovni opis jednog ljubavnog suodnosa. Biblija govori o mudrosti i ljubavi kao o darovima Božijim koji se primaju uz zahvalnost i slavljenje.

Pjesma nad pjesmama je lanac koji povezuje liriku portretirane ljubavi unutar svekolike njene neusiljenosti, ljepote, snage i izuzetnosti – iskušane u raznovrsnim trenucima razdvojenosti i bliske povezanosti, tjeskobe i zanosa, napetosti i opuštenosti. Svoj visoko senzualni i sugestivni slikovni govor izvučen iz same prirode Pjesma nad pjesmama dijeli s ljubavnom poezijom brojnih kultura.

1 Solomonova pjesma nad pjesmama.

(2) [Zaručnica:] “Neka me on poljubi poljupcima svojih usta!

Jer bolja od vina ljubav je tvoja.

(3) Pomasti tvoje ugodno mirišu, ime je tvoje kao ulje prečišćeno; zato te djevice vole.

(4) Povedi me sa sobom, pa bježimo zajedno! Neka me kralj uvede u odaje svoje.”

[Prijatelji:] “Mi ćemo se tebi radovati i veseliti; veličat ćemo tvoju ljubav više nego vino. S pravom te oni vole.”

(5) [Zaručnica:] “Crna sam ali ljupka, o kćeri jerusalemske, kao čadori kedarski, kao zavjese Solomonove.

(6) Ne zurite u me što sam garava, što sam od sunca izgorjela.

Sinovi moje majke rasrdiše se na me; natjeraše me da čuvam vinograde, a svoga vinograda ja nisam čuvala.

(7) Kaži mi, ti koga voli moja duša, gdje napasaš stado svoje, i gdje ga ostavljaš da planduje u podne? Jer što da budem kao ona koja se pokriva¹ pokraj stada drugova tvojih?”

(8) [Prijatelji:] “Ako sama ne znaš, o najljepša među ženama,

slijedi utrtu stazu stada i napasaj kozličice svoje kod čadora pastirskih.”

(9) [Zaručnik:] “Meni si ti, dušo moja, kao moja kobilica u faraonovim kolima.

(10) Krasni su tvoji obrazi s ukrasima, tvoj vrat s nanizanim zrnima.”

(11) [Prijatelji:] “Mi ćemo načiniti za tebe zlatan nakit sa srebrenim ukrasima.”

(12) [Zaručnica:] “Dok kralj bješe na svome ležaju, moj nard² zamirisa.

(13) Moj je dragi meni vrećica mirhe što mi cijelu noć među grudima počiva.

(14) Moj je dragi meni kita henina cvijeća iz engedskih vinograda.”

(15) [Zaručnik:] “Kako si lijepa, draga moja, kako si lijepa!

Oči su ti kao golubice.”

(16) [Zaručnica:] “Kako si lijep, dragi moj, i tako mio!

Uistinu, postelja je naša mlada trava zelena!”

(17) [Zaručnik:] “Grede su naših kuća kedrovi, rogovi krovni čempresi.”

2 [Zaručnica:] “Ja sam ruža šaronska, ljiljan u dolinama.”

(2) [Zaručnik:] “Kao ljiljan među trnjem,

¹ Tj. prostitutka.

² Biljka od koje se dobija mirisno ulje i mast; upotrebljava se i u medicini.

takva je moja draga među djevojkama.”

(3) [Zaručnica:] “Kao stablo jabuke među šumskim stablima,

takav je moj dragi među mladićima.

Uživam sjedjeti u njegovu hladu,
i plod mi je njegov ukusan.

(4) On me odvede u svoju gozbenu dvoranu,
a njegov je bajrak nada mnogim ljubav.

(5) Nahranite me kolačima od grožđica,
okrijepite me jabukama,
jer sam bolna od ljubavi.

(6) Neka mi njegova lijeva ruka bude pod glavom,
a desnom rukom neka me zagrlji.”

(7) [Zaručnik:] “Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
gazelama i košutama poljskim,
da ne dižete i ne budite ljubav moju
dok ona ne bude htjela.”

(8) [Zaručnica:] “Slušaj! Dragi moj!
Gledaj! Eno ga dolazi,
penje se po planinama,
poskakuje preko brda!

(9) Moj je dragi kao gazela ili jelen mlad.
Eno ga stoji za našim zidom,
gleda kroz prozore,
viri kroz rešetke.

(10) Moj dragi progovori i reče mi:
‘Ustani, draga moja, ljepoto moja,
hajde.

(11) Jer, evo, zima je minula,
kiša je prestala i prošla.

(12) Cvijeće se već pojavilo po zemlji;
došlo je vrijeme pjesme,
i čuje se grlicin glas u našoj zemlji.

(13) Smokvino stablo izbacilo je svoje zrele smokve,
i loze su u cvatu zamirisale.
Ustani, draga moja, ljepoto moja,
hajde.”

(14) [Zaručnik:] “Golubice moja, u raspuklini u
stijeni,
u skrovištu u strmoj litici,
daj da ti vidim lik,
daj da ti čujem glas,
jer tvoj je glas sladak,
i lik je tvoj divan.”

(15) [Prijateljji:] “Pohvatajte nam lisice,
lisičice što uništavaju vinograde,
naše vinograde u cvatu.”

(16) [Zaručnica:] “Moj je dragi moj, a ja sam njegova;

on napasa svoje stado među ljljanima.

(17) Dok dan ne zahladni i sjena nestane,
okreni se, dragi moj, kao gazela
ili mlad jelen na beterskim³ gorama.

3 Po postelji svojoj noćima sam tražila onoga
koga duša moja voli;
tražila sam ga, ali ga nisam našla.

(2) Sad moram ustati i obići grad;
po ulicama i trgovima

moram tražiti onoga koga duša moja voli:
tražila sam ga, ali ga nisam našla.

(3) Nađoše me čuvari koji obilaze grad,
te rekoše: ‘Vidjeste li onoga koga duša moja voli?’

(4) Tek što ih ostavih,
nađoh onoga koga duša moja voli;
uhvatih se njega i neću ga pustiti
dok ga ne odvedem u kuću svoje majke,
i u sobu one koja me začela.”

(5) [Zaručnik:] “Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
gazelama i košutama poljskim,
da ne dižete niti budite ljubav moju
dok ona ne bude htjela.”

(6) [Prijateljji:] “Šta se to diže iz pustinje
kao stup dima

namirisani mirhom i tamjanom,
svim miomirisnim praškovima trgovačkim.

(7) Gle, to je Solomona nosiljka;
šezdeset ratnika oko nje,
između silnih Israilaca.

(8) Svi su oni vješti maču,
iskusni su u boju;

svaki je pripasao mač uz bok
spreman za noćne strahote.

(9) Kralj Solomon načinio je sebi nosiljku
od drveta libanonskog.

(10) Motke je njene načinio od srebra,
naslon njen od zlata

i sjedište njeno od tkanine grimizne,
njenu su unutrašnjost s ljubavlju opremile kćeri
jerusalemske.

(11) Izidite, kćeri cionske,
i gledajte u kralja Solomona s krunom
kojom ga je majka njegova okrunila
na dan vjenčanja njegova
i na dan radosti srca njegova.”

4 [Zaručnik:] “Kako si lijepa, dušo moja,
kako si lijepa!

Oči su ti kao golubice iza vela tvog;

³ Beter je selo jugozapadno od Jerusalema.

kosa ti je kao stado koza
 koje su sišle s gore Gileadske.
 (2) Zubi su ti kao stado tek ostriženih ovaca
 koje dolaze s kupanja,
 od kojih se svaka blizni,
 i nijedna od njih ne gubi svoje mlado.
 (3) Usne su ti kao crven konac,
 usta su ti dražesna.
 Obrazi su ti kao raspukli šipak
 iza vela tvog.
 (4) Vrat ti je kao Davidova kula,
 sagrađena od kamena na katove
 na kojima visi hiljadu štitova,
 sve okrugli štitovi ratnika.
 (5) Tvoje su dvije dojke kao dva laneta,
 blizanca gazelina
 što pasu među ljljanima.
 (6) Dok dan ne zahladni
 i sjena ne nestane,
 ići ću svojim putem ka planini mirhe
 i brdu tamjana.
 (7) Sva si lijepa, dušo moja,
 i na tebi nema mahane.
 (8) Pođi sa mnom iz Libanona, zaručnice moja,
 sa mnom ti pošla iz Libanona.
 Siđi dolje s vrha Amane,
 s vrha Senira i Hermona,
 iz lavljih brloga,
 s leopardskih planina.
 (9) Srce si mi ukrala, sestro moja, zaručnice;
 zbog tebe mi srce brže kuca, od jednog pogleda
 očiju tvojih,
 jedne struke ogrlice tvoje.
 (10) Kako je lijepa ljubav tvoja, sestro moja, zaruč-
 nice!
 Koliko je samo bolja ljubav tvoja od vina,
 i miris tvojih ulja
 od svih mirodija!
 (11) S usana tvojih, zaručnice, med se cijedi;
 med i mlijeko su ti pod jezikom,
 a miris je tvojih haljina kao miris libanonski.
 (12) Vrt zaključan je sestra moja, zaručnica,
 bunar zatrpan, vrelo začepjeno.
 (13) Mladice⁴ su tvoje voćnjak šipkov
 s najboljim plodovima, henom i nardom,
 (14) nardom i šafranom, kalamusom i cimetom,
 sa svim tamjanovim stabljikama,

mirhom i alojom, zajedno sa svim mirodijama
 najboljim.

(15) Ti si vrtno vrelo,
 izvor žive vode,
 i potoci što teku iz Libanona.”
 (16) [Zaručnica:] “Probudi se, sjeverni vjetre,
 i dođi, vjetre južni;
 zapušite nad vrtom mojim,
 neka se njegove mirodije raznesu u tuđinu.
 Neka dragi moj dođe u vrt svoj
 i jede njegove najbolje plodove!”

5 [Zaručnik:] “Došao sam u svoj vrt, sestro
 moja, zaručnice;
 pobrao sam svoju mirhu zajedno s balzomom svo-
 jim.

Pojeo sam svoje saće s medom svojim;
 popio sam svoje vino s mlijekom svojim.”
 [Prijetelji:] “Jedite, prijatelji;
 pijte i opijajte se, ljubavnici.”

(2) [Zaručnica:] “Bila sam zaspala, ali mi je srce
 budno bilo.

Slušaj! Moj dragi kuca:
 ‘Otvori mi, sestro moja, draga moja,
 golubice moja, savršena moja!
 Jer glava mi je puna rose,
 uvojci moji – noćne vlage.’

(3) Svukla sam haljinu,
 kako da je opet obučem?
 Oprala sam noge,
 kako da ih zaprljam?

(4) Moj dragi pruža ruku kroz otvor,
 i sve se u meni diže za njim.

(5) Ustadoh da otvorim dragom svome;
 i ruke mi se cijedahu od mirhe,
 a prsti od žitke mirhe,
 na ručkama zasuna.

(6) Otvorih draganu svome,
 ali se moj dragi već bješe okrenuo i otišao!
 Srce mi klonu zbog njegova odlaska.

Tražila sam ga, ali ga nisam našla;
 dozivala sam ga, ali se on nije odazvao.
 (7) Nadoše me čuvari koji obilaze grad;
 udarali su me i ranili;

stražari na zidinama šal mi moj uzeše.

(8) Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
 ako nađete moga dragoga,
 šta ćete mu reći,
 jer bolna sam od ljubavi.”

(9) [Prijetelji:] “Kakav je tvoj dragi,

⁴ Tj. udovi.

o najljepša među ženama?

Kakav je tvoj dragi,
pa nas tako zaklinješ?”

(10) [Zaručnica:] “Moj je dragi blistav i rumen,
ističe se među deset hiljada.

(11) Glava mu je kao zlato, čisto zlato;
uvojci su mu kao grozd kovrdžavi,
a crni kao gavran.

(12) Oči su mu kao golubice
kraj potoka,
okupane u mlijeku,
umetnute kao dragulji.

(13) Obrazi su mu kao lijehe miomirisnog bilja,
kao cvijeće umilno;
usne su mu ljiljani
što se cijede od mirhe.

(14) Ruke su mu zlatni štapovi
u koje je umetnut krizolit;
trbuh mu je izglačana bjelokost
obložena safirima.

(15) Noge su mu stupovi od alabastera,
postavljeni na postolje od čistoga zlata;
lik mu je kao Libanon,
izvrstan kao kedrovi njegovi.

(16) Usta su mu puna slasti.
I on je potpuno poželjan.
To je dragi moj, to je prijatelj moj,
o kćeri jerusalemske.”

6 [Prijatelj:] “Kamo je otišao tvoj dragi,
o najljepša među ženama?

Kamo je skrenuo dragi tvoj,
da ga s tobom tražimo?”

(2) [Zaručnica:] “Moj je dragi sišao u svoj vrt,
ka lijehama balzama,
da napase svoje stado u vrtovima
i bere ljiljane.

(3) Ja pripadam svome dragom, a moj dragi meni,
on koji napasa svoje stado među ljiljanima.”

(4) [Zaručnik:] “Lijepa si kao Tirca, draga moja,
krasna kao Jerusalem,
vrijedna strahopoštovanja kao vojska s bajracima.

(5) Okreni svoje oči od mene,
jer su me one smele;
kosa ti je kao stado koza
što su sišle s Gileada.

(6) Zubi su ti kao stado tek ostriženih ovaca
što su došle s kupanja,
od kojih se svaka blizni,
i nijedna od njih ne gubi mlado svoje.

(7) Obrazi su ti kao raspukli šipak
iza vela tvog.

(8) Ima šezdeset kraljica i osamdeset prilježnica,
i djevojaka bezbroj,

(9) ali jedna je golubica moja, savršena moja:
ona je jedinica u majke;

ona je ljubimica one koja ju je rodila.
Djevojke su je vidjele i nazvale je blagoslovljenom,
kraljice i prilježnice isto tako, i hvalile su je.”

(10) [Prijatelj:] “Ko je ova što sviće kao zora,
lijepa kao uštap,
sjajna kao sunce,
vrijedna strahopoštovanja kao vojska s bajracima?”
(11) [Zaručnik:] “Siđoh do orašja
da vidim cvat u dolini,
da vidim je li loza propupala,
i jesu li šipci procvali.

(12) Prije negoli i osjetih, želja me posadi
na kola mog plemenitog naroda.”

(13) [Prijatelj:] “Vrati se, vrati se, Šulamko;
vrati se, vrati se, da te gledamo!”
[Zaručnik:] “Što biste gledali Šulamku⁵
kao igru mahanajimsku⁶?

7 Kako su ti lijepe noge u sandalama,
o kćeri vladareva!

Obline su bokova tvojih kao dragulji,
djelo ruku umjetnika.

(2) Pupak ti je kao okrugao pehar
kojem nikad ne nedostaje miješana vina;
stomak ti je kao pšenica na gomili
opasana ljiljanima.

(3) Tvoje su dvije dojke kao dva laneta,
blizanca gazelina.

(4) Vrat ti je kao kula od bjelokosti,
oči tvoje jezerca hešbonska
kod bat-rabimske kapije;
nos ti je kao kula libanonska
što gleda prema Damasku.

(5) Glava te kruni kao gora Karmel,
a lepršavi su uvojci na tvojoj glavi kao grimizni
konci;

u pletenice tvoje kralj se zapleo.

(6) Kako si lijepa i kako ljupka,
ljubavi moja, sa svim čarima svojim.

(7) Stas je tvoj kao palma,

⁵ Riječ bi mogla biti ženska inačica imenu *Solomon*. Ona također može značiti *postala je ili postat će nevjesta Solomonova*, a također može značiti *savršena ili u miru ili žena iz Šaloma*.

⁶ Ovo može značiti ples koji izvode dvije grupe igrača.

a grudi tvoje kao grozdovi njezini.

(8) Rekoh: 'Popet ću se na palmu, dohvatit ću njezin plod.'

O, grudi ti bile kao lozini grozdovi, a miris tvog daha kao jabuke,

(9) i usta kao najbolje vino!"

[Zaručnica:] "Ono silazi pravo mome draganu, teče mirno preko usana i zuba."⁷

(10) Ja pripadam dragome svome, i on je željan mene.

(11) Dođi, dragi moj, hajdemo u polje, provedimo noć u selima.

(12) Hajde da poranimo i odemo u vinograde; hajde da vidimo je li loza propupala,

i je li joj se cvat otvorio,

i jesu li šipci procvali.

Tamo ću ti dati ljubav svoju.

(13) Mandragora je zamirisala,

i nad našim su vratima sve najbolji plodovi,

i mladi i stari,

što sam ih za te sačuvala, dragi moj.

8 O, da si mi kao brat

koji je doji prsa majke moje.

Da te vani nađem, poljubila bih te,

i niko me ne bi prezirao.

(2) Povala bih te i odvela

u kuću svoje majke koja me odgojila;

napojila bih te mirodijama začinjanim vinom i sokom od mojih šipaka.

(3) Neka mi njegova lijeva ruka bude pod glavom, a desnom rukom neka me zagrlji."

(4) [Zaručnik:] "Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske, ne dižite i ne budite ljubav moju dok ona ne bude htjela."

(5) [Prijatelji:] "Ko je ova što dolazi iz pustinje naslonjena na dragog svog?"

[Zaručnica:] "Pod jabukom sam te probudila; ondje je tvoja mati bila, u trudovima s tobom,

ondje je ona što je bila u trudovima tebe rodila.

(6) Stavi me kao žig preko srca svog, kao pečat na ruku svoju.

Jer ljubav je jaka kao smrt,

požuda je žestoka kao Šeol;

njeni su bljesci bljesci vatre,

samog razbuktalog plamena.

(7) Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav

niti je rijeke mogu preplaviti;

ako bi neko morao dati sve blago svoje kuće za ljubav,

bilo bi ono posve prezreno."

(8) [Prijatelji:] "Mi imamo malu sestru,

i grudi joj nisu narasle;

šta ćemo učiniti sa sestrom svojom

onoga dana kad je budu prosili?"

(9) Bude li kao zid,

sagradit ćemo na njoj kule od srebra;

bude li kao vrata,

prepriječit ćemo je daskama kedrovim."

(10) [Zaručnica:] "Ja sam bila zid, i grudi su mi bile kao kule;

tako postadoh u njegovim očima kao ona koja nalazi mir.

(11) Solomon je imao vinograd u Baal-Hamonu;

vinograd je bio povjerio čuvarima.

Svaki je trebao za urod donijeti hiljadu šekela srebra.

(12) Vinograd je moj preda mnom;

hiljadu je šekela za tebe, Solomone,

a dvije stotine za one što se brinu za njegov rod."

(13) [Zaručnik:] "O ti koja sjediš u vrtovima,

drugovi slušaju glas tvoj –

daj da ga čujem ja!"

(14) [Zaručnica:] "Požuri, dragi moj,

i budi kao gazela ili jelen mlad

na planinama mirodija."

⁷ Tako je u grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima, a u hebrejskom tekstu: *preko usana onih usnulih*.